

Ryhmäpuheenvuoro vuoden 2026 talousarviosta ja palveluverkosta

Keski-Suomen hyvinvointialue on talouskriisissä. Vuonna 2026 tavoitteena on nollatulos, jotta yli 300 miljoonan euron kumulatiivista alijäämää päästään seuraavina vuosina kattamaan. Tämä vaatii 58,3 miljoonan euron sopeutuksia ensi vuodelle.

Sote-rahoitusjärjestelmä kohtelee Keski-Suomea epäoikeudenmukaisesti, ja tästä syystä palvelumme ovat alirahoitetut. Verotusoikeuden puuttuessa ja valtion leikkauspolitiikan ikeessä aluevaltuutettujen tehtäväksi jää päättää, mistä palveluista leikataan enemmän ja mistä vähemmän.

Vasemmiston aluevaltuustoryhmä on sitoutunut kestävän taloudenpidon edistämiseen hyvinvointialueella, mutta ei ehdoitta. Säästötoimet tulee tehdä hallitusti, tiedolla johtaen ja hyvinvointi- ja terveyseroja kohtuuttomasti kasvattamatta. Toimeenpanossa on hyödynnettävä kentällä työskentelevien ammattilaisten osaaminen, jotta hahmotetaan niin mahdollisuudet kuin riskitkin.

Sopeutustoimien tulisi olla johdonmukaisia ja realistisia. Ei ole esimerkiksi järkevää leikata samaan aikaan sekä vanhusten kotihoidosta, omaishoidosta että ympärivuorokautisesta palveluasumisesta. Myös etälääkärin ilta- ja viikonloppuvastaanoton lakkauttaminen ja lisäkustannuksia tuottavat lomautukset herättävät kysymyksiä.

Vasemmiston mielestä heikoimmassa asemassa olevat tulee jättää sopeutustoimien ulkopuolelle. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden saatavuutta ja vammaisten arjen sujuvuutta ei tule heikentää. Lastensuojelun laitosasumisesta on mahdollista saada säästöjä vain, jos panostetaan samanaikaisesti avohuoltoon.

Noin 40 % eli 600 M€ hyvinvointialueen kuluista kohdistuu palvelu- ja tavarahankintoihin. Hankintaosaamisen kautta on saatava merkittävät säästöt näistä kohteista.

Palveluverkkosuunnitelmat on tehty tietopohjaisesti, pohjaten kustannusvaikuttavuuteen sekä tavoitellen maan keskitasoa palvelutasossa. Vasemmiston ryhmä on kuitenkin huolissaan alueellisesta yhdenvertaisuudesta, puutteellisista vaikutusarvioista ja huonosta yhteistyöstä kuntien kanssa. Palveluverkkopäätöksissä tulee erityisesti huomioida sosioekonomisesti haavoittuvat alueet ja ihmisryhmät. Korvaavat palvelut ja liikkuminen palvelupisteisiin on varmistettava ennakkoon, kun sote-keskuksia, vanhainkoteja ja muita palvelupisteitä lakkautetaan.

Vasemmiston ryhmä harkitsee sopeutusesityksiä tarkkaan, pyrkien samalla yhteistyöhön. Sopeutuksilla ei saa riskeerata ihmisten perusoikeuksia tai tuottaa lisää kustannuksia tulevaisuuteen.